

Arbeidsmarkedet nå - desember 2015

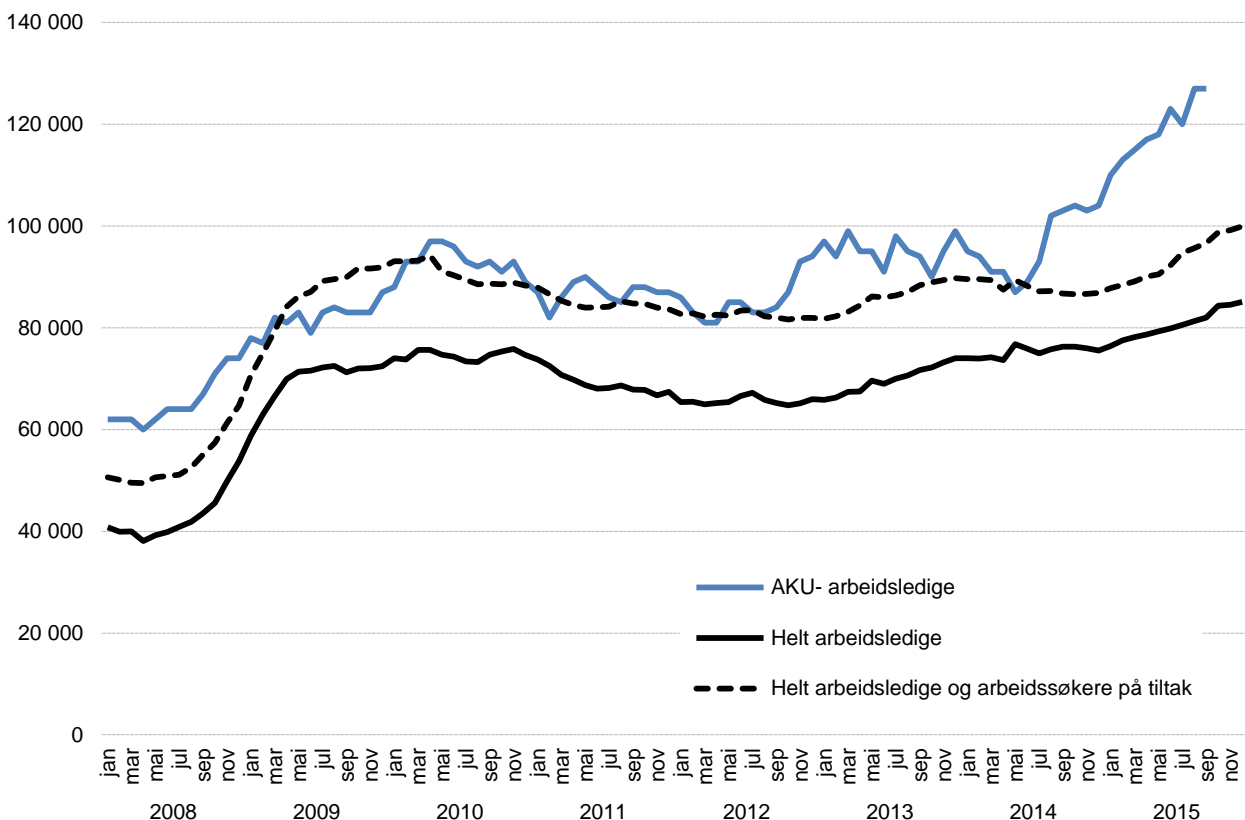
"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eugenia Vidal-Gil, Eugenia.Vidal-Gil@nav.no, 18. desember 2015.

Bruttoledigheten fortsetter å øke

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk opp med 700 personer fra november til desember, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Det sesongjusterte antallet helt ledige økte med 600 i desember.

Bruttoledigheten var på 96 900 personer, som er 12 700 flere enn i desember i fjor. Bruttoledigheten tilsvarte dermed 3,6 prosent av arbeidsstyrken, mot 3,1 prosent for ett år siden. I desember var det registrert 80 800 helt ledige, 9 100 flere enn på samme tid i fjor. Som andel av arbeidsstyrken tilsvarende dette 3,0 prosent, mot 2,7 prosent i desember i fjor. Det har også vært en betydelig økning i antall delvis ledige det siste året. 35 000 var registrert som delvis ledige i desember i år, 6 600 flere enn i desember i fjor.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2008 – desember 2015

Kilde: NAV og SSB

Arbeidsledigheten ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) steg med 5 000 personer fra juni til september, målt ved sesongjustert tremåneders gjennomsnitt. Denne økningen ligger innenfor feilmarginen, men er i tråd med en økende trend siden mai i fjor. Som andel av arbeidsstyrken økte AKU-ledigheten fra 4,4 prosent i juni til 4,6 prosent i september.

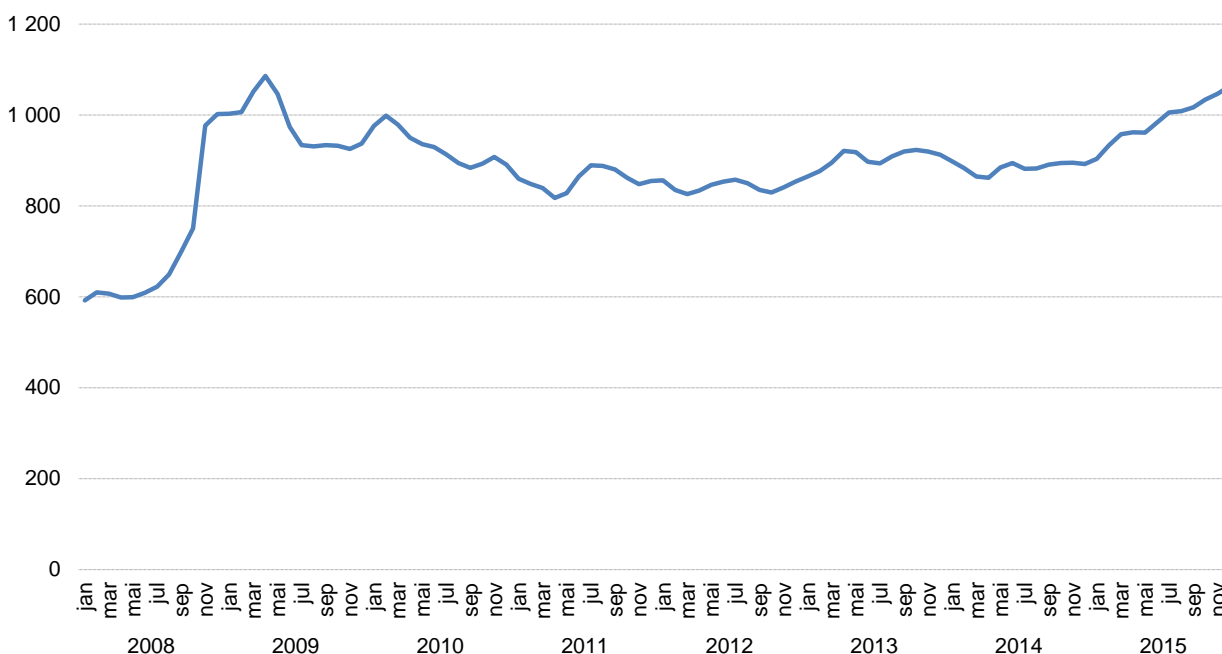
Høyere tilgang på nye arbeidssøkere

Tilgangen på nye arbeidssøkere¹ har vist en økende tendens gjennom året. I desember ble det i gjennomsnitt registrert om lag 1 100 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV mot 900 i desember i fjor, korrigert for sesongvariasjoner (figur 2).

I desember var det 13 700 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 1 900 (16 %) flere enn i desember i fjor. De vanligste yrkesbakgrunnene var bygge- og anleggsyrker, industriarbeid samt butikk- og salgsarbeid. Til sammen utgjorde disse 40 prosent av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker i desember (figur 3).

Sammenliknet med desember i fjor, er det personer med bakgrunn fra industriarbeid som har hatt den største økningen i antall nye ledige eller arbeidssøkere på tiltak, fulgt av bygge- og anleggsarbeidere samt ingeniører og ikt-yrker.

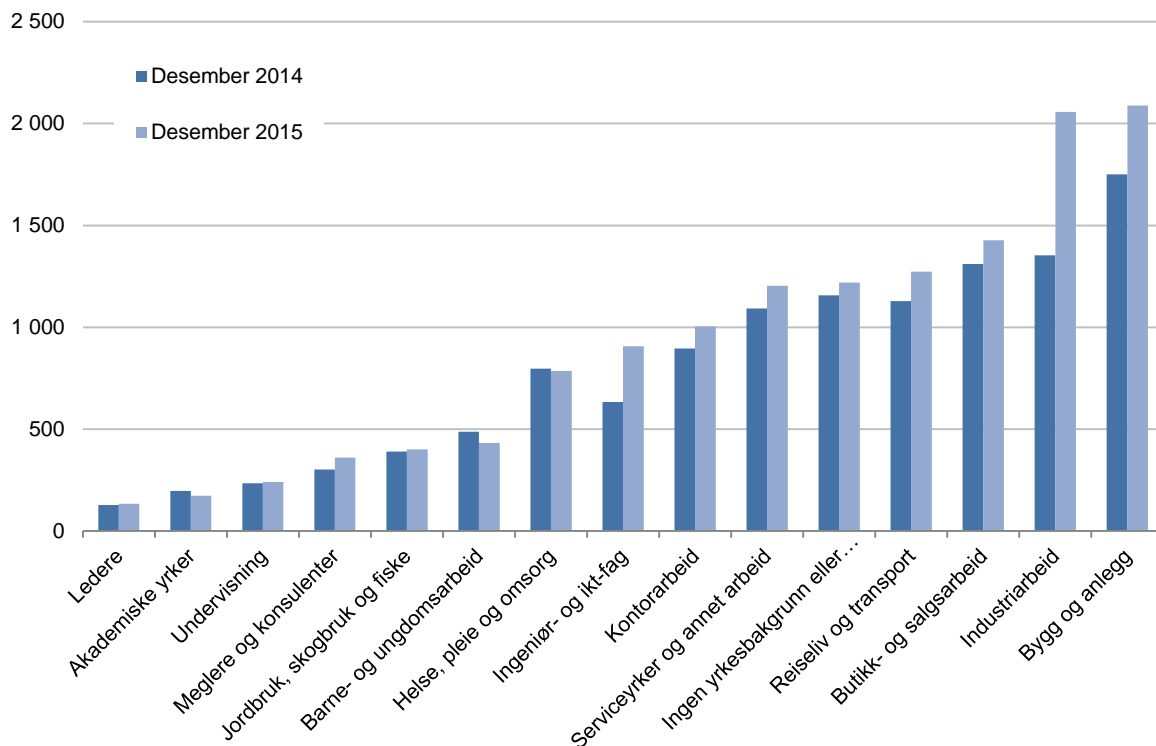
Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2008 - desember 2015

Kilde: NAV

¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Desember 2014 – desember 2015

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Eurosonen

Arbeidsmarkedet i eurosonen fortsetter å bedre seg, men i et sakte tempo. Sysselsettingen i eurosonen økte med 0,3 prosent i tredje kvartal ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Sysselsettingen har dermed vokst sammenhengende siden fjerde kvartal 2013. Ledigheten i eurosonen har også vist en nedadgående trend i over to år. I oktober var den på 10,7 prosent av arbeidsstyrken, 0,1 prosentpoeng lavere enn i september. Dette er den laveste ledighetsraten i eurosonen siden januar 2012. Ledigheten er fortsatt høyest i Hellas og Spania, mens Tyskland har lavest ledighet.

Industriproduksjonen i eurosonen økte med 0,6 prosent i oktober ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Sammenliknet med oktober i fjor var industriproduksjonen i eurosonen 1,9 prosent høyere i oktober i år. Oppgangen i oktober kommer imidlertid etter to måneder med nedgang. Industriproduksjonen kan variere en del fra måned til måned, og så langt i år har den kun vist en svak økende trend.

USA

Veksten i USAs bruttonasjonalprodukt (BNP) i tredje kvartal har blitt oppjustert fra 1,5 prosent til 2,1 prosent, sesongjustert og målt i årlig rate. Fortsatt er veksten lavere enn i andre kvartal, som var på 3,9 prosent målt i årlig rate. Dette gjenspeiler en liten nedgang i de private bruttoinvesteringene samt lavere vekst i privat konsum og i eksport enn i andre kvartal. Arbeidsledigheten var på 5,0 prosent av arbeidsstyrken i november, det samme som i september, men 0,8 prosentpoeng lavere enn i november i fjor. Sysselsettingen fortsatte også å vokse, men noe saktere enn måneden før.

Federal Reserve, den amerikanske sentralbanken, tolket utviklingen på arbeidsmarkedet og i USAs økonomi som positiv i rentemøtet onsdag denne uken, og besluttet å heve styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til intervallet 0,25 – 0,50 prosent. Denne økningen var ventet og kommer etter syv år med tilnærmet nullrente i USA. Federal Reserve antydte også at det vil bli ytterligere, men små, økninger i framover, til renten blir på 3,3 prosent i 2019.

Utviklingen i norsk økonomi

Ifølge Statistisk sentralbyrås boligprisindeks, har boligprisene vært økende siden første kvartal i fjor korrigert for sesongvariasjoner. Veksten har imidlertid avtatt noe hittil i år, og var på 1,2 prosent i tredje kvartal. Sammenliknet med tredje kvartal i fjor var boligprisene i gjennomsnitt 6,1 prosent høyere i tredje kvartal i år. Tallene for igangsatt bruksareal til bolig har vist en økende trend siden november i fjor, men veksten var også noe lavere i oktober enn i de foregående månedene.

Varekonsumet steg med 0,6 prosent i oktober ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Til dette bidro vekst i konsumet av mat- og drikkevarer, samt andre varer som klær og sko, mens det var nedgang i elektrisitetsforbruk og bilkjøp. Varekonsumindeksen kan vise store variasjoner fra måned til måned, og oppgangen i oktober følger etter et fall varekonsumet i tredje kvartal.

Ifølge SSBs produksjonsindeks falt industriproduksjonen med ytterligere 1,9 prosent fra tremånedersperioden mai – juli til august – oktober i år. I den perioden var produksjonsnedgangen størst innen bygging av skip og oljeplattformer og maskinindustri, begge leverandører til oljeindustrien. Metallindustri samt trelast- og trevareindustri hadde en oppgang. Ser man kun på utviklingen fra september til oktober, var det en nedgang i produksjonen i de fleste industrinæringene, men det var næringsgruppen oljeraffinerer, kjemisk og farmasøytisk industri som hadde den største nedgangen. Sammenliknet med oktober i fjor var industriproduksjonen 8,4 prosent lavere i oktober i år.

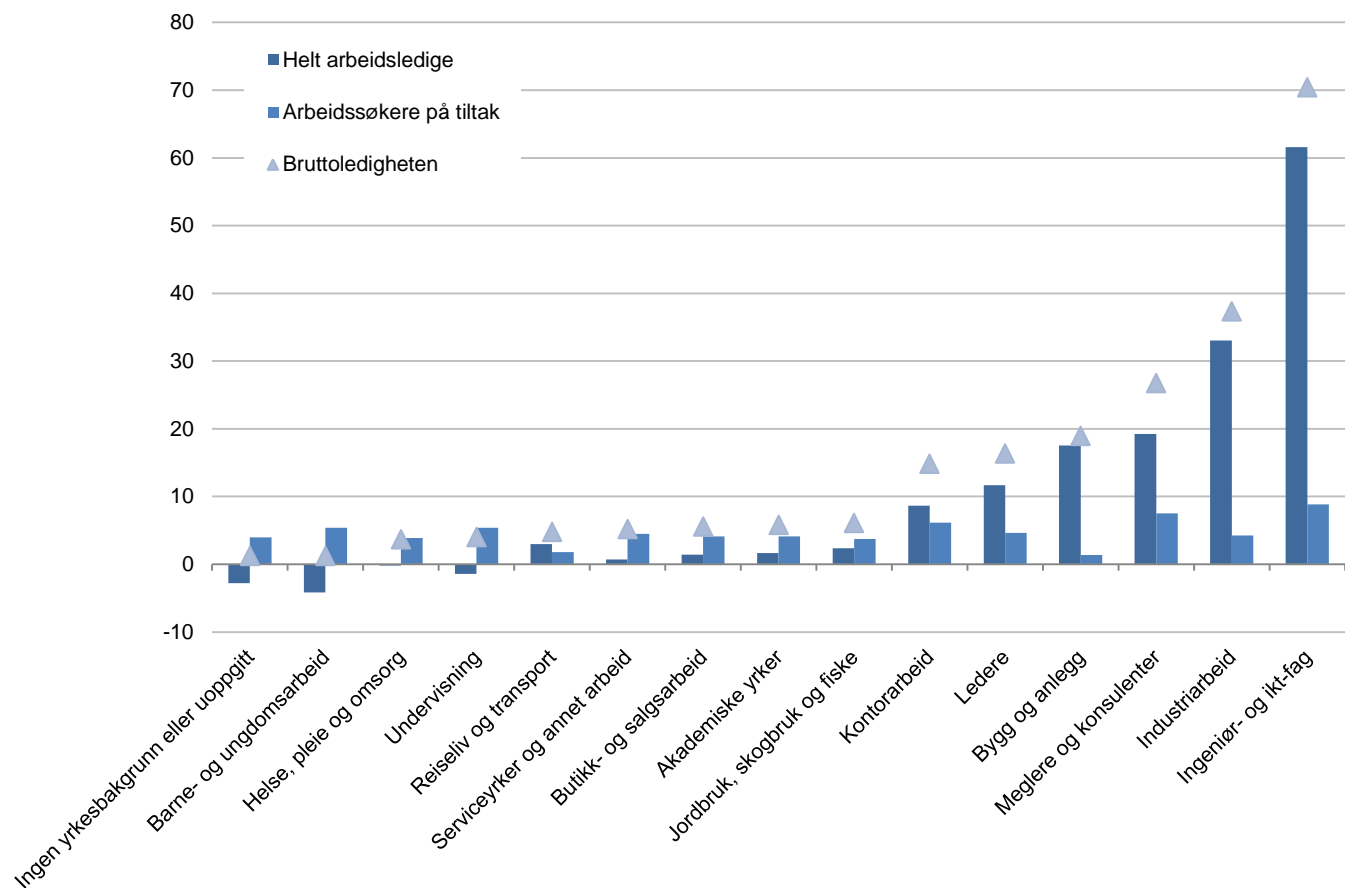
Fortsatt vekst i bruttoledigheten for ingeniør- og ikt-fag

Fra november til desember økte bruttoledigheten mest innen butikk- og salgsarbeid, industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag, målt i antall personer og korrigert for sesongvariasjoner. For personer med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag har bruttoledigheten økt sammenhengende i over halvannet år. Fire yrkesgrupper hadde nedgang i bruttoledigheten i desember. Målt i antall personer var nedgangen størst for bygge- og anleggsarbeidere samt helse- og omsorgsarbeidere. Tabell 1 i tabellvedlegget viser utviklingen i den sesongjusterte bruttoledigheten for de ulike yrkesgruppene siden desember 2014.

Sammenliknet med desember i fjor er det personer med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag som har hatt den største prosentvise økningen i bruttoledigheten, fulgt av industriarbeidere. Målt i antall personer har også disse to yrkesgruppene hatt den største oppgangen, med i omvendt rekkefølge (figur 4).

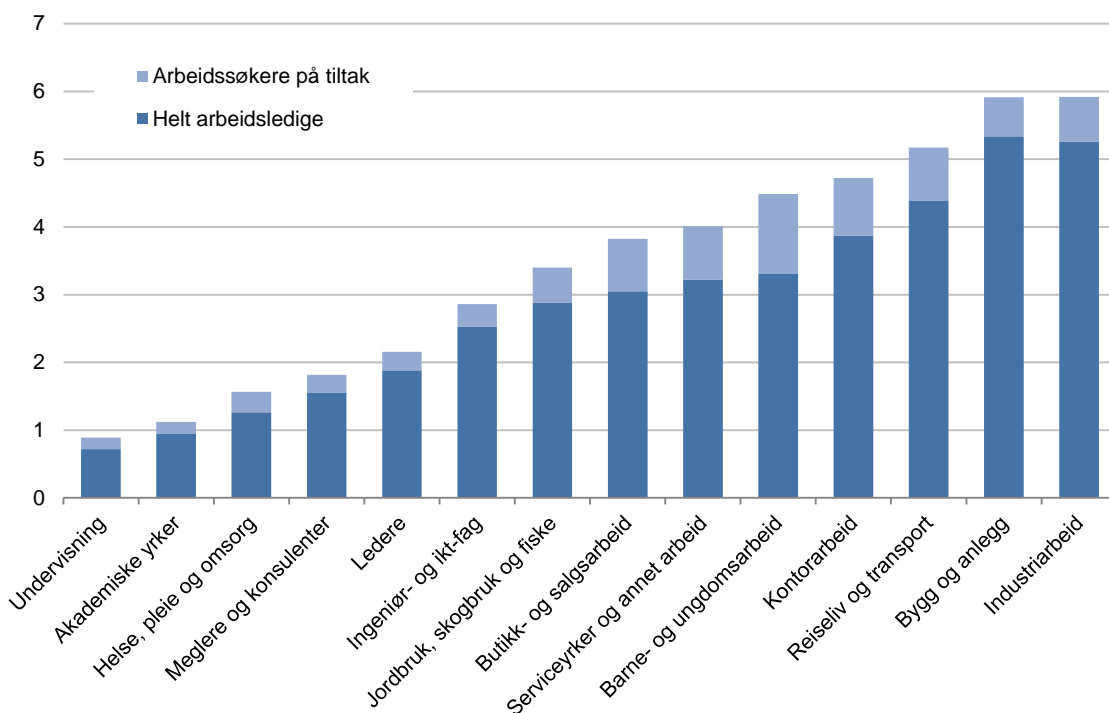
Bruttoledigheten var høyest for industriarbeidere og bygge- og anleggsarbeidere, begge med 5,9 prosent av arbeidsstyrken i desember (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning, med 0,9 prosent av arbeidsstyrken.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Desember 2014 – desember 2015

Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Desember 2015

Kilde: NAV

Industriarbeid

I desember var det flest personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med bakgrunn fra industriarbeid, med 13 100 (figur 6). Dette er nesten 3 600 flere enn for ett år siden, noe som tilsvarer en oppgang på 37 prosent. Økningen har vært størst for prosess- og maskinoperatører, og spesielt for operatører innen boring, noe som kan sees i sammenheng med lavere aktivitet innen oljerelatert industri. Sveisere og platearbeidere har også hatt en større økning sammenliknet med i fjor.

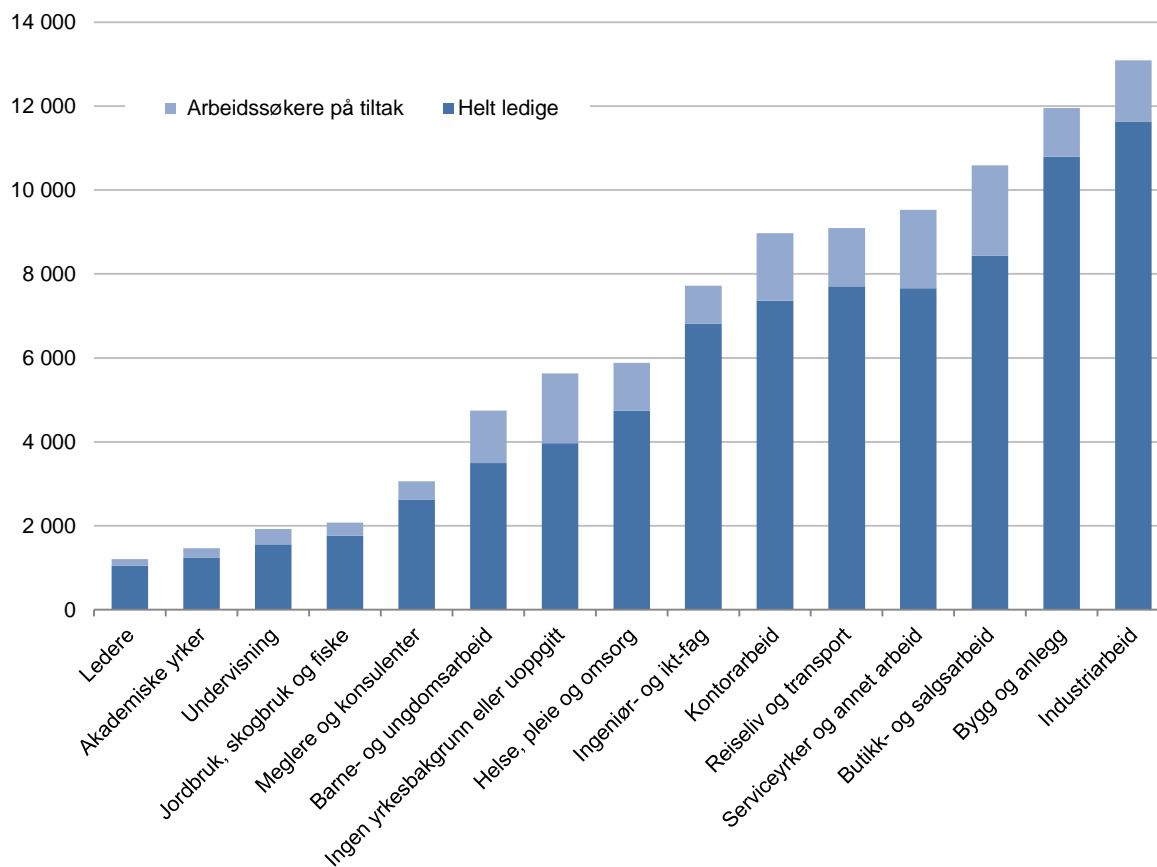
Ingeniør- og ikt-fag

I desember var 7 700 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag. Dette er 3 200 flere enn i desember i fjor, og tilsvarer en økning på 70 prosent. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har økt det siste året, noe som også gjenspeiler lavere aktivitet i oljebransjen. Selv om denne yrkesgruppen har opplevd den største prosentvise økningen i bruttoledigheten det siste året, er bruttoledigheten innen ingeniør- og ikt-fag, med 2,9 prosent av arbeidsstyrken, fortsatt lavere enn landsgjennomsnittet.

Bygg og anlegg

Denne yrkesgruppen har, sammen med industriarbeid, den høyeste bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken i desember, med 5,9 prosent. Det var 12 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen, 1 900 flere enn i desember i fjor. Hjelpearbeidere innen bygg og anlegg, andre bygningsarbeidere og elektrikere har hatt den største økningen.

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Desember 2015

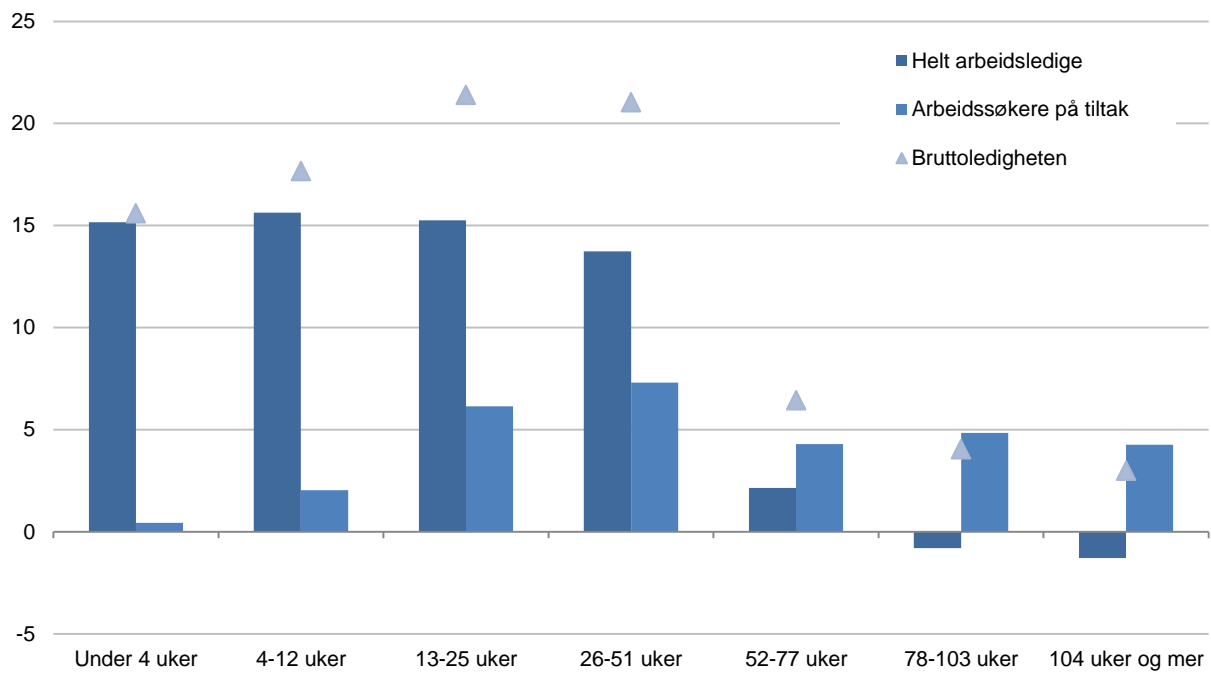

Kilde: NAV

Varighet som arbeidssøker

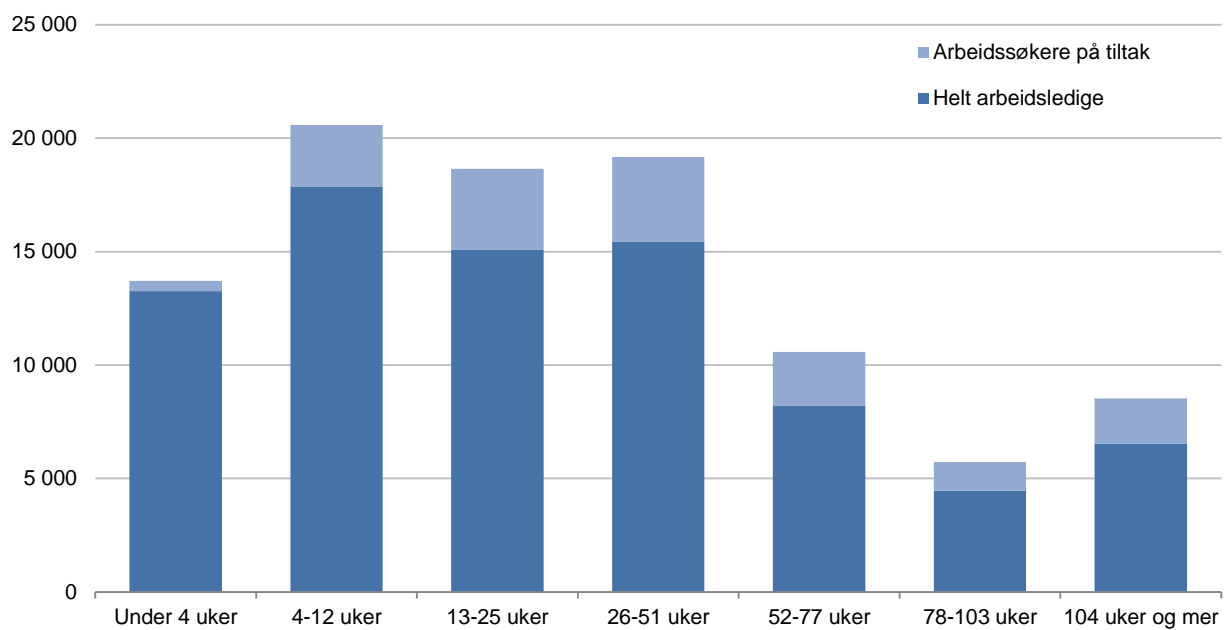
Sammenliknet med desember i fjor har bruttoledigheten økt uansett varighet som arbeidssøker (figur 7). Økningen er størst blant de som har vært arbeidssøkere mellom 13 og 51 uker, med 21 prosent. Over halvparten av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i desember har vært arbeidssøkere i mindre enn et halvt år. De som har vært arbeidssøkere i mindre enn ett år utgjorde 74 prosent.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Desember 2014 – desember 2015

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Desember 2015

Kilde: NAV

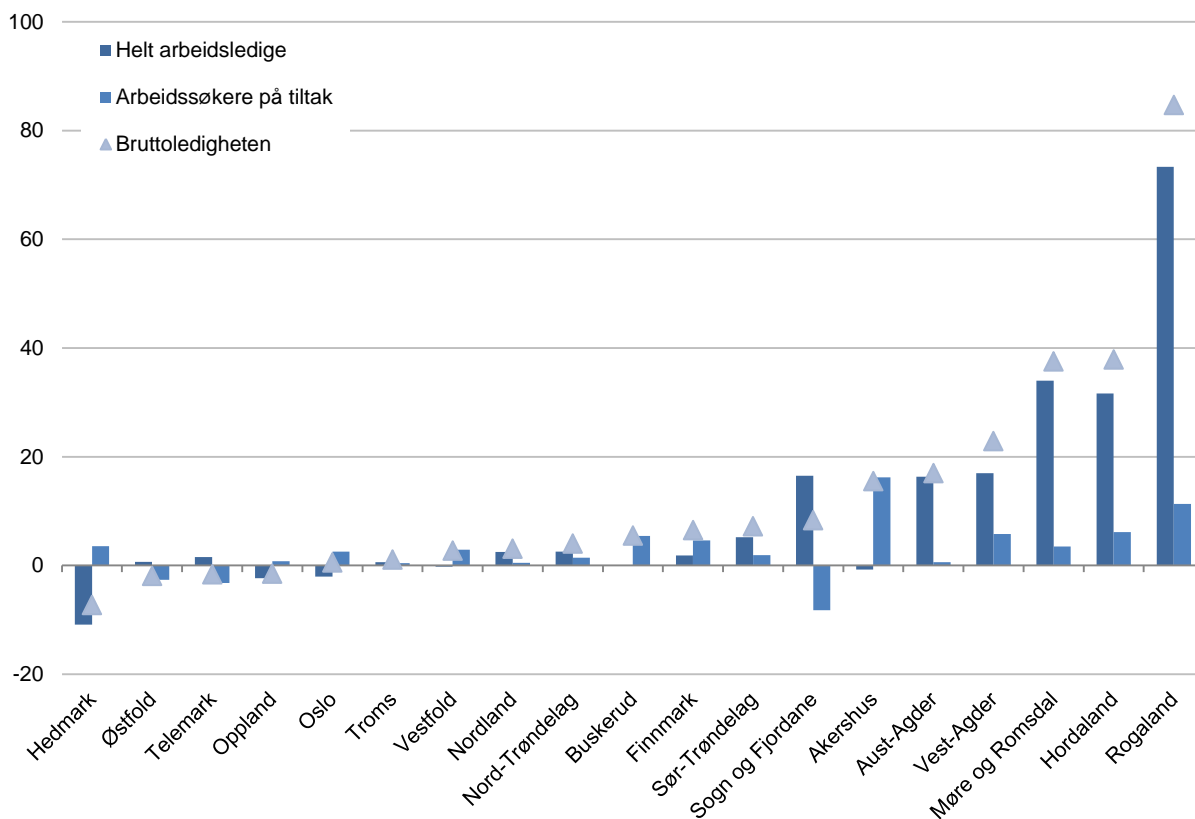
Store geografiske forskjeller

Ifølge sesongjusterte tall har bruttoledigheten økt i halvparten av fylkene fra november til desember, mens den har forblitt uendret eller gått ned i de andre fylkene. Finnmark har hatt den største prosentvise økningen i bruttoledigheten, fulgt av Rogaland og Sogn og Fjordane. I Rogaland har bruttoledigheten vært økende siden august i fjor. Oppland og Hedmark er fylkene med størst nedgang i bruttoledigheten i desember. Tabell 2 i tabellvedlegget viser den sesongjusterte utviklingen i fylkene fra og med desember 2014.

Sammenliknet med desember i fjor er det i Rogaland (84 %) at bruttoledigheten har økt mest. Deretter følger Hordaland og Møre og Romsdal med en økning på 38 prosent. I disse fylkene har oljerelaterte næringer stor vekt, og har blitt hardt rammet av nedgangen i oljeinvesteringene. Hedmark (-7 %) har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året (figur 9).

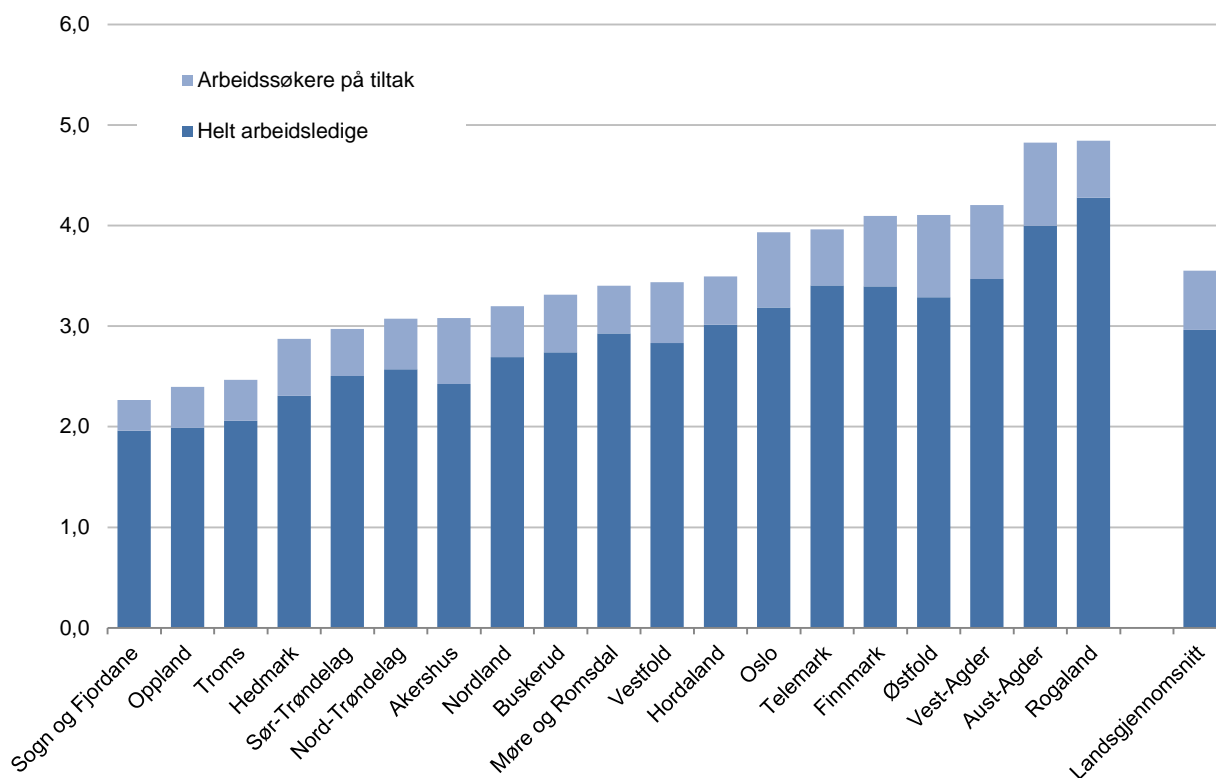
Som andel av arbeidsstyrken er det Rogaland og Aust-Agder (4,8 %) som har høyest bruttoledighet i desember. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet, med 2,3 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Desember 2014 – desember 2015

Kilde: NAV

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Desember 2015

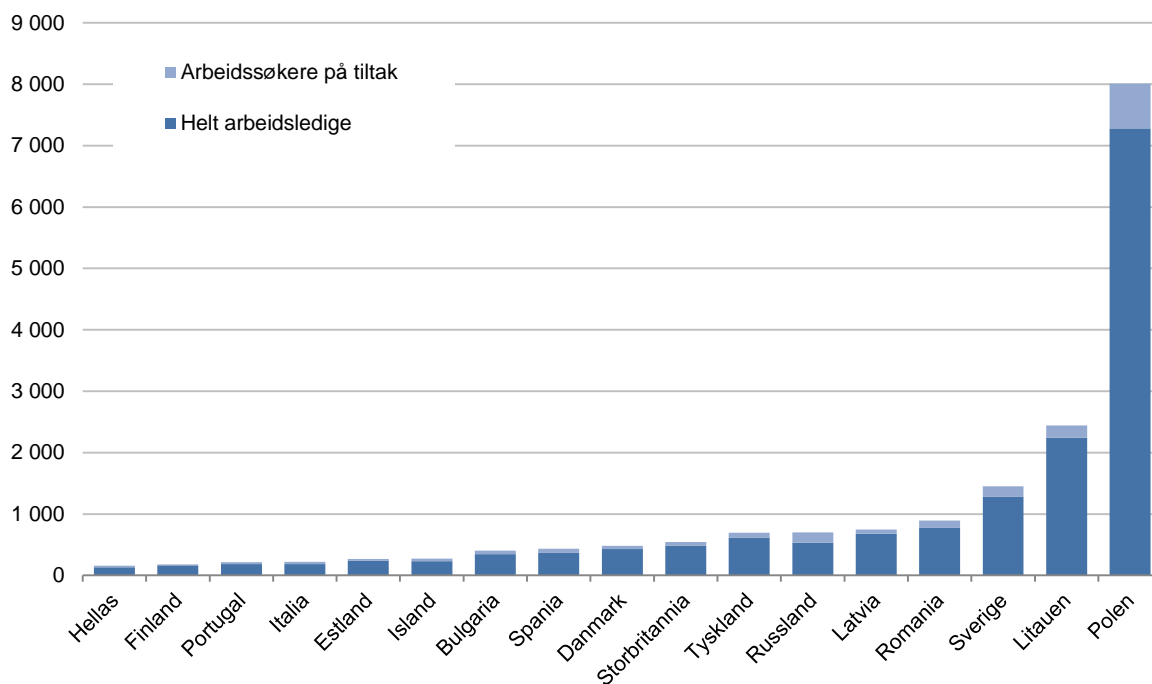
Kilde: NAV

Ledigheten blant arbeidsinnvandrere

Figur 11 viser bruttoledigheten for statsborgere fra landene som har hatt den høyeste arbeidsinnvandringen til Norge de siste årene. Bruttoledigheten i desember var høyest for polakker (8 000), litauere (2 400) og svensker (1 500).

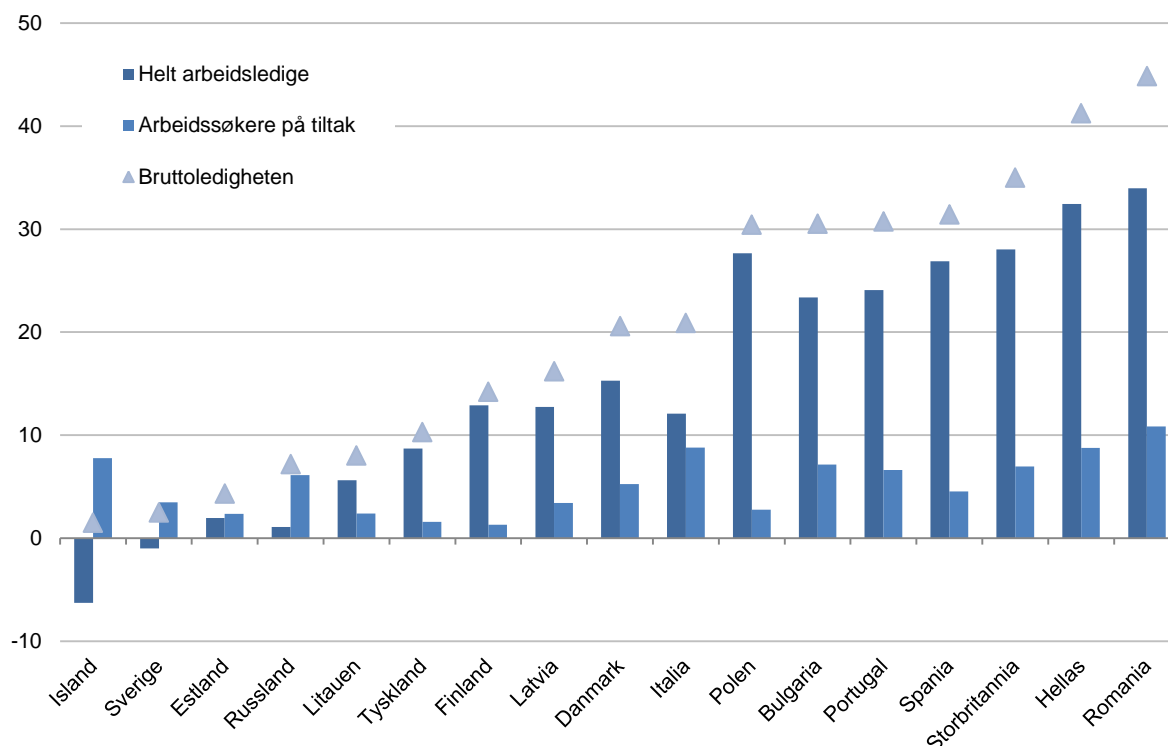
Prosentvis har bruttoledigheten det siste året økt mest for statsborgere fra Romania (45 %) samt Hellas (41 %) og Storbritannia (35 %).

Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter statsborgerskap. Antall personer desember 2015

Kilde: NAV

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter statsborgerskap. Desember 2014 - desember 2015

Kilde: NAV

Tabellvedlegg

Tabell 1. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Desember 2014 – desember 2015. Sesongjusterte tall

	des. 14	jan. 15	feb. 15	mar. 15	apr. 15	mai. 15	jun. 15	jul. 15	aug. 15	sep. 15	okt. 15	nov. 15	des. 15
Ledere	1 080	1 082	1 094	1 114	1 132	1 123	1 121	1 146	1 170	1 169	1 241	1 235	1 254
Ingeniør- og ikt-fag	4 714	5 099	5 366	5 603	5 928	6 098	6 371	6 591	6 895	7 276	7 706	7 931	8 040
Undervisning	2 126	2 145	2 131	2 098	2 134	2 066	2 185	2 201	2 205	2 220	2 228	2 205	2 211
Akademiske yrker	1 445	1 428	1 430	1 425	1 461	1 481	1 510	1 519	1 520	1 486	1 509	1 544	1 527
Helse, pleie og omsorg	5 903	6 003	5 812	5 841	5 839	5 801	5 898	5 944	5 957	6 051	6 085	6 167	6 115
Barne- og ungdomsarbeid	5 127	5 083	4 986	4 972	4 970	4 958	5 035	5 445	5 380	5 156	5 210	5 209	5 186
Meglere og konsulenter	2 480	2 554	2 545	2 576	2 612	2 627	2 696	2 826	2 922	2 973	3 051	3 091	3 134
Kontorarbeid	8 132	8 327	8 339	8 418	8 542	8 521	8 600	8 762	8 787	9 069	9 227	9 247	9 325
Butikk- og salgsarbeid	10 599	10 621	10 510	10 505	10 565	10 475	10 611	10 920	10 910	10 871	11 020	10 959	11 180
Jordbruk, skogbruk og fiske	1 824	1 816	1 858	1 855	1 818	1 794	1 862	1 926	1 912	1 886	1 945	1 922	1 937
Bygg og anlegg	10 103	10 176	10 444	10 735	10 911	11 215	11 465	11 728	11 907	12 052	12 134	12 130	12 056
Industriarbeid	9 604	9 954	10 189	10 248	10 537	10 572	11 050	11 366	11 799	12 204	12 744	12 963	13 180
Reiseliv og transport	8 820	8 754	8 719	8 768	8 759	8 767	8 817	8 944	8 997	9 024	9 125	9 207	9 235
Serviceyrker og annet arbeid	9 387	9 444	9 432	9 462	9 418	9 398	9 541	9 746	9 622	9 737	9 793	9 839	9 868
Ingen yrkesbakgrunn eller uoppgitt	5 558	5 462	5 478	5 460	5 483	5 376	5 618	5 742	5 726	5 617	5 716	5 624	5 623

Kilde: NAV

Tabell 2. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak etter fylker. Desember 2014 – desember 2015. Sesongjusterte tall

	des. 14	jan. 15	feb. 15	mar. 15	apr. 15	mai. 15	jun. 15	jul. 15	aug. 15	sep. 15	okt. 15	nov. 15	des. 15
Østfold	6 101	6 081	6 006	5 964	5 965	6 004	5 970	6 211	6 134	6 044	6 004	5 983	5 975
Akershus	8 583	8 667	8 695	8 844	8 986	9 057	9 220	9 550	9 609	9 726	9 894	9 915	9 908
Oslo	14 792	14 872	14 890	14 848	14 946	14 534	14 838	14 933	14 907	14 865	14 901	14 872	14 876
Hedmark	3 111	3 018	2 977	2 938	2 926	2 899	2 912	2 969	2 961	2 870	2 914	2 908	2 883
Oppland	2 414	2 433	2 438	2 486	2 386	2 312	2 387	2 429	2 404	2 455	2 474	2 403	2 375
Buskerud	4 764	4 726	4 708	4 727	4 776	4 828	4 942	4 953	4 991	5 027	5 090	5 056	5 020
Vestfold	4 280	4 400	4 348	4 298	4 301	4 266	4 321	4 486	4 433	4 435	4 520	4 335	4 400
Telemark	3 579	3 548	3 487	3 504	3 532	3 545	3 512	3 497	3 482	3 542	3 538	3 519	3 508
Aust-Agder	2 376	2 372	2 424	2 458	2 521	2 465	2 580	2 618	2 767	2 792	2 795	2 740	2 771
Vest-Agder	3 215	3 312	3 314	3 369	3 429	3 428	3 472	3 655	3 724	3 784	3 833	3 911	3 955
Rogaland	6 819	7 260	7 620	7 986	8 558	8 723	9 249	9 984	10 305	10 948	11 782	12 195	12 595
Hordaland	7 250	7 421	7 712	7 897	8 141	8 313	8 601	9 031	9 002	9 265	9 621	10 046	10 016
Sogn & Fjordane	1 266	1 304	1 331	1 275	1 280	1 233	1 255	1 232	1 224	1 265	1 292	1 345	1 373
Møre & Romsdal	3 510	3 684	3 707	3 739	3 849	3 862	3 990	4 208	4 446	4 441	4 647	4 772	4 833
Sør-Trøndelag	4 819	4 856	4 833	4 876	4 866	4 893	4 896	5 001	5 024	5 031	5 105	5 156	5 166
Nord-Trøndelag	2 121	2 142	2 138	2 155	2 168	2 169	2 226	2 273	2 291	2 266	2 250	2 220	2 208
Nordland	3 894	3 883	3 888	3 875	3 857	3 840	3 903	3 921	3 893	3 893	3 951	3 964	4 003
Troms	2 212	2 203	2 185	2 168	2 170	2 153	2 269	2 287	2 361	2 325	2 271	2 239	2 236
Finnmark	1 539	1 534	1 601	1 567	1 496	1 544	1 589	1 556	1 582	1 567	1 521	1 541	1 632

Kilde: NAV